

ปรมาัตถธรรม (๖)

สุภีร์ ทุมทอง

๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

ปรหมัตถธรรม ๔

- (๑) จิต ๘๙ หรือ ๑๒๑
- (๒) เจตสิก ๕๒
- (๓) รูป ๒๘
- (๔) นีพพาน

เจตสิกปรหมัตถ์

เจตสิกปรหมัตถ์

เอกุบุปาหนิโรธา จ

เอกกาลมพนวตฤกา

เจโตยุตตะตา ทวิปญญาส

ธมฺมา เจตสิกา มตา

เจตสิกปรหมัตถ์

เจตสิก ๕๒ แยกเป็น ๓ กลุ่ม

เตรสณฺณสมานา จ จุทฺทสาकुสลา ตถา

โสภณา ปญฺจวิสาติ ทฺวิปญฺญาส ปวฺจฺจเร.

เจตสิก ๕๒ = อัญญสมาน ๑๓, อกุศล ๑๔,

และ โสภณะ ๒๕

เจตสิกปรหมัตถ์

๑. อัญญาสมานเจตสิก ๑๓

ผัสโส เวทนา สณฺญา เจตนา เอกคฺคตา ชีวิตินุทริยํ
มนสิกาโร เจติ

สตุตฺติเม เจตสิกา สพฺพจิตฺตสธารณา นาม.

วิตกฺโก วิจาโร อธิโมกฺโข วิริยํ ปีติ ฌนฺโท เจติ

ฉ อิเม เจตสิกา ปกิณฺณกา นาม.

เอวมิเม เตรสฺส เจตสิกา อญฺญาสมานาติ เวทิตพฺพา.

เจตสิกปรหมัตถ์

๑. อัญญาสมานเจตสิก ๑๓

(๑) สัมผัสจิตตสาธารณเจตสิก ๗

ผัสสะ เวทนา สัญญา เจตนา เอกัคคตา

ชีวิตินทรีย์ มนสิการ

(๒) ปกิณณกเจตสิก ๖

วิตักกะ วิจารณ์ อธิโมกษ์ วิริยะ ปิติ ฉันทะ

เจตสิกปรหมัตถ์

๒. อकुศลเจตสิก ๑๔

โมโห อหิริกัม อโนตตปปปี อุทฺธจฺจํ,

โลภो ทิฏฐิ มาโน,

โทโส อิสฺสา มจฺฉริยํ กุกฺกจฺจํ,

ถีนํ มิทฺธํ, วิจิกิจฺฉา เจตี

จฺุทฺทสิเม เจตสิกา **อกุสลา** นาม.

เจตสิกปรหมัตถ์

๒. อकुศลเจตสิก ๑๔

- (๑) โมจตุกเจตสิก ๔ ได้แก่ โมหะ อหิริกะ อโนตตัปปะ
อุทัจจจะ
- (๒) โลติกเจตสิก ๓ ได้แก่ โลภะ ทิฏฐิ มานะ
- (๓) โทจตุกเจตสิก ๔ ได้แก่ โทสะ อิสสา มัจฉริยะะ กุกกัจจะ
- (๔) ถีนทุกเจตสิก ๒ ได้แก่ ถีนะ มิตระ
- (๕) วิจิกิจฉาเจตสิก

อุปกิเลส ๑๖

โลภ โภจ ปาปโก, โทโส จ ปาปโก, โกธ จ ปาปโก,
อุปนาโห จ ปาปโก, มกฺโข จ ปาปโก,
ปฬาสส จ ปาปโก, อิสฺสา จ ปาปิกา, มจฺจฺเณรณฺจ ปาปกํ,
มายา จ ปาปิกา, สาเจยฺยํ จ ปาปกํ, ฌมฺโภ จ ปาปโก,
สสารมฺโภ จ ปาปโก, มาโน จ ปาปโก, อตีมาโน จ ปาปโก,
มฺโห จ ปาปโก, ปมาโห จ ปาปโก.

(ม.มฺ. ๑๒/๓๓ อัมมทาทาสุตฺต)

เจตสิกปรมัตถ์

โย ภิกขเว รูปสมิ **ฉนุทธาโค**, ตํ ปชหถ.

(สํ.ข. ๑๗/๒๕)

เจตสิกปรหมัตถ์

๓. โสภณเจตสิก ๒๕

สหุชา สติ หิริ โอตตปปปี อโลโภ อโทโส ตตรมชฌตตตา,
กายปสฺสทฺธิ จิตฺตปสฺสทฺธิ กายลหุตา จิตฺตลหุตา
กายมฺหุตา จิตฺตมฺหุตา กายกมฺมณฺญตา จิตฺตกมฺมณฺญตา
กายปาคุณฺญตา จิตฺตปาคุณฺญตา กายชุกตา จิตฺตชุกตา
เจติ เอกุณวีสตีเม เจตสิกา โสภณสาธารณานาม.

เจตสิกปรหมัตถ์

๓. โสภณเจตสิก ๒๕

สมมาวาจา สมมากมมน์โต สมมาอาชีโว เจตติ

ติสฺโส วิรติโย นาม,

กรุณา มุทิตา อปฺปมณฺญา นามาติ,

สพฺพถาปิ ปณฺญินฺทริเยน สหฺธิ ปณฺจวิสตีเม เจตสิกา

โสภณาติ เวทิตพฺพา

เจตสิกปรหมัตถ์

๓. โสภณเจตสิก ๒๕

(๑) โสภณสาธารณเจตสิก ๑๙ ได้แก่ สัทธา สติ หิริ

โอตตัมปะปะ อโลภา อโทสะ ตัตถมัมชณัตตตา

กายปัสสัทธิ จิตตปัสสัทธิ กายลหุตา จิตตลหุตา

กายมฺหุตา จิตตมฺหุตา กายกัมมัญญูตา จิตตกัมมัญญูตา

กายปาคุญญูตา จิตตปาคุญญูตา กายชุกตา จิตตชุกตา

(๒) วิรตีเจตสิก ๓ ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ

(๓) อัปปมัญญาเจตสิก ๒ ได้แก่ กรุณา มุทิตา

(๔) ปัญญาเจตสิก

โพธิปักขิยธรรม

จตุตตารโ สติปฏฺฐานา, จตุตตารโ สมฺมปฺปธานา,
จตุตตารโ อิทฺธิปาทา, ปญฺจินฺทฺริยานิ, ปญฺจ พลานิ,
สตุตฺต โพชฺฌงฺคา, อริโย อฏฺฐงฺคิโก มคฺโค.
(ที.ม. ๑๐/๑๘๔ มหาปรินิพพานสูตร)

เจตสิกปรมัตถ์

อาตาศาปี สมุปชาโน สติมา,
วิเนยฺย โลเก อภิชฌมาโทมนสฺส,
(สํ.ม. ๑๙/๘)

เจตสิกปรหมัตถ์

อิธ ภิกขเว ภิกขุ อนุปฺปนฺนํ ปาปกานํ อกุสลาณํ
ธมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฉนฺทํ ชเนติ วายมตี,
วีริยํ อารภาติ, จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทฺหตี.

(สํ.ม. ๑๙/๘)

เจตสิกปรมัตถ์

อิธ ภิกฺขเว ภิกฺขุ **สุขํ** วา **เวทนํ** เวทยมาโน

‘สุขํ เวทนํ เวทยามิ’ติ ปชานาติ,

ทุกฺขํ วา เวทนํ เวทยมาโน

‘ทุกฺขํ เวทนํ เวทยามิ’ติ ปชานาติ,

อทุกฺขมสุขํ วา เวทนํ เวทยมาโน

‘อทุกฺขมสุขํ เวทนํ เวทยามิ’ติ ปชานาติ;

(ที.ม. ๑๐/๓๘๐ มหาสติปัฏฐานสูตร)

เจตสิกปรหมัตถ์

อิธ ภิกขเว ภิกขุ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ กามจฺจนฺทํ

‘อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ **กามจฺจนฺโท**’ติ ปชานาติ,

อสฺนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ กามจฺจนฺทํ

‘นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ กามจฺจนฺโท’ติ ปชานาติ;

ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส กามจฺจนฺทสฺส อฺุปฺปาโท โหติ, ตถจ ปชานาติ;

ยถา จ อฺุปฺปนฺนสฺส กามจฺจนฺทสฺส ปหานํ โหติ, ตถจ ปชานาติ;

ยถา จ ปหีนฺสฺส กามจฺจนฺทสฺส आयตี อฺุปฺปาโท โหติ, ตถจ ปชานาติ.

(ที.ม. ๑๐/๓๘๒ มหาสติปัฏฐานสูตร)

เจตสิกปรหมัตถ์

อิธ ภิกขเว ภิกขุ สนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฌงฺคํ

‘อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฌงฺโค’ติ ปชานาติ,

อสฺนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฌงฺคํ

‘นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ สติสมฺโพชฌงฺโค’ติ ปชานาติ;

ยถา จ อนฺุปฺปนฺนสฺส สติสมฺโพชฌงฺคสฺส อฺุปฺปาโท โหติ, ตถจ ปชานาติ;

ยถา จ อฺุปฺปนฺนสฺส สติสมฺโพชฌงฺคสฺส ภาวนาปาริปุรี โหติ, ตถจ ปชานาติ.

(ที.ม. ๑๐/๓๘๕ มหาสติปัฏฐานสูตร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตมา จ ภิกฺขเว สมมาทิฏฺฐิ.
ยํ โข ภิกฺขเว ทุกฺเช ฌาณํ,
ทุกฺขสมุทเย ฌาณํ,
ทุกฺขนิโรธเ ฌาณํ,
ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏฺฐิปทาย ฌาณํ;
อัยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว สมมาทิฏฺฐิ.

(ที.ม. ๑๐/๔๐๒ มหาสติปัฏฐานสูตร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตโม จ ภิกขเว สมนาสงกบโป.

เนกขมมสงกบโป

อพยาปาทสงกบโป

อวิหีสาสงกบโป;

อโย วุจฺจติ ภิกขเว สมนาสงกบโป.

(ที.ม. ๑๐/๔๐๒ มหาสติปัฏฐานสูตร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตมา จ ภิกฺขเว **สมมาวาจา**.

มฺุสาวาทา เวรมณิ, ปิสฺุณาย วาจาเย เวรมณิ,
ผรุสาย วาจาเย เวรมณิ, สมฺพปฺลาปา เวรมณิ;
อโย วุจฺจติ ภิกฺขเว สมมาวาจา.

(ที.ม. ๑๐/๔๐๒ มหาสติปัฏฐานสูตร)

จิตตูปบาท, กุศลจิต ดวงที่ ๑

กตเม ฌมา กุสลา. **ยสมิ สมเย** กามาวจรํ กุสลํ จิต्तํ อุปฺปนฺนํ โหติ
โสมนสฺสสหคตํ ฌานสมฺปยุตฺตํ รูปารมฺมณํ วา สทฺถารมฺมณํ วา คนฺธารมฺมณํ วา
รสารมฺมณํ วา โผฏฐพฺพารมฺมณํ วา ฌมฺมารมฺมณํ วา, ยํ ยํ วา ปนารพฺภ;
ตสมิ สมเย ผสฺโส โหติ, เวทนา โหติ, สญฺญา โหติ, เจตนา โหติ, จิต्तํ โหติ,
วิตกฺโก โหติ, วิจาโร โหติ, ปิติ โหติ, สุขํ โหติ, จิตฺตสฺเสกคฺคตา โหติ;
สทฺธินฺทริยํ โหติ, วีริยินฺทริยํ โหติ, สตินฺทริยํ โหติ, สมာธินฺทริยํ โหติ,
ปญฺณินฺทริยํ โหติ, มนินฺทริยํ โหติ, โสมนสฺสสินฺทริยํ โหติ, ชีวิตินฺทริยํ โหติ,
สมมาทิฏฺฐิ โหติ, สมมาสงกบฺโป โหติ, สมมาวายาโม โหติ, สมมาสติ โหติ,
สมมาสมาธิ โหติ,

(อภี.สํ. ๓๔/๑ ฌมฺมวาทฺถวาร)

จิตตูปบาท, กุศลจิต ดวงที่ ๑

สหธาพลํ โหติ, วิริยพลํ โหติ, สติพลํ โหติ, สมาธิพลํ โหติ, ปญญาพลํ โหติ,
หิริพลํ โหติ, โอตตปปพลํ โหติ, อโลโภ โหติ, อโทโส โหติ, อโมโห โหติ,
อนภิชฌมา โหติ, อพยาปาโท โหติ, สมมาทิฏฐิ โหติ; หิริ โหติ, โอตตปปํ โหติ;
กายปสุสทฺธิ โหติ, จิตตปสุสทฺธิ โหติ, กายลหุตา โหติ, จิตตลหุตา โหติ,
กายมฺหุตา โหติ, จิตตมฺหุตา โหติ, กายกมฺมณฺณตา โหติ, จิตตกมฺมณฺณตา โหติ,
กายปาคฺคณฺณตา โหติ, จิตตปาคฺคณฺณตา โหติ, กายชุกตา โหติ, จิตตชุกตา โหติ;
สติ โหติ, สมปชณฺณํ โหติ, สมโถ โหติ, วิปสุสนา โหติ; ปคฺคาโห โหติ,
อวิกฺเขโป โหติ; เย วา ปน ตสฺมี สมเย อณฺเณปิ อตฺถิ ปฏฺิจฺจสมุปฺปนฺนา
อรูปีโน ฌมฺมา; อิเม ฌมฺมา กุสลา.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑ ฌมมวฏฺฐวาร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตโม ตสฺมี สมเย **วิตกโก** โหติ.

โย ตสฺมี สมเย ตกโก วิตกโก สงกบโป, อปปนา

พฺยปปนา เจตโส อภินิโรปนา สมมาสงกบโป;

อยํ ตสฺมี สมเย วิตกโก โหติ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๗ ฌมวาวภูจวาร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตมํ ตสฺมึ สมเย สตินุทฺริยํ โหติ.

ยา ตสฺมึ สมเย สติ อนุสฺสติ ปฏฺฐิสฺสติ,

สฺติ สรณฺตา, ธารณฺตา อปีลาปนฺตา อสมฺมุสฺสนฺตา,

สฺติ สตินุทฺริยํ สตีพลํ สมฺมาสฺติ;

อิทํ ตสฺมึ สมเย สตินุทฺริยํ โหติ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๔ ฅมฺวาวุจฺวาร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตมํ ตสฺมึ สมเย **สมาธินุทริยํ** โหติ.

ยา ตสฺมึ สมเย จิตฺตสฺส จิตฺติ สณฺนิจิตฺติ

อวภูจฺจิตฺติ อวิสาหาโร อวิกุเชโป อวิสาหภูมมานสตา,

สมโถ สมาธินุทริยํ สมาธิพลํ สมมาสมาธิ;

อิทํ ตสฺมึ สมเย สมาธินุทริยํ โหติ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๕ ธรรมวาทจวาร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตมํ ตสฺมึ สมเย **ปณฺณินฺทริยํ** โหติ.

ยา ตสฺมึ สมเย ปณฺณา ปชานนา, วิจโย ปวิจโย ฌมฺมวิจโย,
สลลฺกขณา อุปลกฺขณา ปจฺจุปลกฺขณา, ปณฺทิจฺจํ โกสลลํ
เนปฺปณฺณํ, เวทพฺยา จินฺตา อุปปริกฺขา, ฐรี เมธา ปริณายิกา,
วิปสฺสนา สมฺปชณฺณํ ปโตโท, ปณฺณา ปณฺณินฺทริยํ ปณฺณาพลํ,
ปณฺณาสตถํ ปณฺณาปาสาโท ปณฺณาอาโลโก ปณฺณาโอภาโส
ปณฺณาปชฺโชโต ปณฺณารตฺนํ, อโมโห ฌมฺมวิจโย สมฺมาทิฏฺฐิ;
อิทํ ตสฺมึ สมเย ปณฺณินฺทริยํ โหติ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๖ ฌมฺมวฏฺฐวาร)

จิตตูปบาท; อกุศล ดวงที่ ๑

กตเม ฌมา อกุสลา. ยสมิ สมเย อกุสลํ จิตตํ อุปปนํ โหติ
โสมนสฺสสหคตํ ทิฏฺฐิคตสมฺปยุตฺตํ รูปารมมณํ वा สทฺทारมมณํ वा
คนฺธารมมณํ वा รสารมมณํ वा โผฏฺฐพฺพารมมณํ वा ฌमारมมณํ वा,
ยํ ยํ वा ปนารพฺภ; ตสมิ สมเย ผสฺโส โหติ, เวทนา โหติ,
สญฺญา โหติ, เจตนา โหติ, จิตตํ โหติ, วิตกฺโก โหติ, วิจาโร โหติ,
ปีติ โหติ, สุขํ โหติ, จิตฺตสฺเสกคฺคตา โหติ; วิริยนฺทริยํ โหติ,
สมาธิยนฺทริยํ โหติ, มนินฺทริยํ โหติ, โสมนสฺสินฺทริยํ โหติ,
ชีวิตฺนฺทริยํ โหติ; (อภ.สํ. ๓๔/๓๖๕)

จิตตูปบาท; อกุศลดวงที่ ๑

มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ, มิจฺฉาสงฺกปโป โหติ, มิจฺฉาวายาโม โหติ,
มิจฺฉาสมาธิ โหติ; วิริยพลํ โหติ, สมาธิพลํ โหติ, อหิริกพลํ โหติ,
อโนตฺตปฺปพลํ โหติ; โสโภ โหติ, โมโห โหติ; อภิชฺฌา โหติ,
มิจฺฉาทิฏฺฐิ โหติ; อหิริกํ โหติ อโนตฺตปฺปิ โหติ; สมโถ โหติ,
ปคฺคาโห โหติ, อวิกฺเขโป โหติ; เย วา ปน ตสฺมี สมเย อณฺเณปิ
อตฺถิ ปฏฺวิจฺจสมุปฺปนฺนา อรูปิโน ฌมฺมา; อิม ฌมฺมา อกุสลา.

(อภ.สํ. ๓๔/๓๖๕)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตโม ตสฺมี สมเย โลโภ โหติ.

โย ตสฺมี สมเย โลโภ ลุพฺภานา ลุพฺภิตตฺตํ,

สाराโค สารชชฺชา สารชชิตตฺตํ อภิชฌมา,

โลโภ อกฺุสลมฺมฺ;

อัยฺ ตสฺมี สมเย โลโภ โหติ.

(อภี.สํ. ๓๔/๓๘๙ ฅมฺมวาวุจฺวาร)

เจตสิกปรหมัตถ์

กตโม ตสฺมี สมเย โมโห โหติ.

ยํ ตสฺมี สมเย อณฺเณ อทสฺสนํ, อนภิสมโย อนนุโพโธ

อสมฺโพโธ อปฺปฏิเวโธ, อสงฺคาหนา อปรียะคาหนา,

อสมเปกฺขนา อปจฺจเวกฺขนา อปจฺจกฺขกมฺมํ,

ทุมฺเมชฺฌํ พาลยํ อสมปชณฺณํ, โมโห ปโมโห สมฺโมโห,

อวิชฺชา อวิชฺโชโธ อวิชฺชาโยโค อวิชฺชานุสโย อวิชฺชาปรียุจฺจานํ

อวิชฺชาลงคิ, โมโห อกฺุสลมฺมฺลํ; อยํ ตสฺมี สมเย โมโห โหติ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๓๙๐ ฅมฺวาวุจฺวาร)

เจตสิกปรมัตถ์

กตมา ตสฺมี สมเย **มิจฺฉาทิฏฺฐิ** โหติ.

ยา ตสฺมี สมเย ทิฏฺฐิ ทิฏฺฐิคตํ ทิฏฺฐิคหนํ ทิฏฺฐิกนฺตาโร

ทิฏฺฐิวิสูกายิกํ ทิฏฺฐิวิปฺพนฺทิตํ ทิฏฺฐิสถฺโถชนํ,

คาโห ปฏฺฐิคฺคฺฐาโห, อภินิเวโส ปรามาโส, กุมฺมคฺโค

มิจฺฉापโถ, มิจฺฉตฺตํ ติตฺถายตฺนํ วิปริเยสคฺคาโห;

อัยํ ตสฺมี สมเย **มิจฺฉาทิฏฺฐิ** โหติ.

(อภี.สํ. ๓๔/๓๘๑ ฌมฺมวาทฺฐวาท)

เจตสิกปรหมัตถ์

ตตถ กตโม **อโลโภ.**

โย อโลโภ อสุพภนา อสุภิตตตํ,
อสาราโค อสารชชนา อสารชชิตตตํ อนภิชฌา,
อโลโภ กุสลมุล; อยํ วุจจติ อโลโภ.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๖๑ ทุกนิกเขป)

เจตสิกปรหมัตถ์

ตตถ กตโม **อโทโส**.

โย อโทโส อหุสสนา อหุสิตตตํ, เมตติ เมตตายนนา
เมตตายิตตตํ, อนุททา อนุททายนนา อนุททายิตตตํ,
หิตสิตตา อนุกมปา, อพฺยาปาโท อพฺยาปชฺโช,
อโทโส กุสลมูลํ; อยํ วุจฺจติ อโทโส.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๖๒ ทุกนิกเขป)

เจตสิกปรหมัตถ์

ตตถ กตโม **อโมโห**. ทุกฺเช ฌาณํ, ทุกฺขสมุทเย ฌาณํ, ทุกฺขนิโรธเ ฌาณํ,
ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย ฌาณํ, ปุพฺพนุเต ฌาณํ, อปรนุเต ฌาณํ,
ปุพฺพนุตาปรนุเต ฌาณํ, อิทปฺปจฺจยตาปฏิจฺจสมุปฺปนุเนสุ ฌมฺเมสุ ฌาณํ;
ยา เอวรูปา ปญฺญา ปชานนา, วิจโย ปวิจโย ฌมฺมวิจโย, สลลกฺขณา
อุปลกฺขณา ปจฺจุปลกฺขณา, ปญฺทิจฺจํ โกสลลํ เนปุณฺณํ, เวภพฺยา จินฺตา
อุปปริกฺขา, ภูรี เมธา ปริณายิกา, วิปสฺสนา สมฺปชณฺณํ ปโตโท,
ปญฺญา ปญฺณินฺทริยํ ปญฺญาพลํ, ปญฺญาสตุถํ ปญฺญาปาสาโท
ปญฺญาอาโลโก ปญฺญาโอภาโส ปญฺญาปชฺโชโต ปญฺญารตฺนํ;
อโมโห ฌมฺมวิจโย สมฺมาทิฏฺฐิ; อยํ วุจฺจติ อโมโห.

(อภิ.สํ. ๓๔/๑๐๖๓ ทุกนิกเชป)

เจตสิกปรหมัตถ์

ตตถ กตโม โลโก. โย ราโค สาราโค, อนุนโย อนุโรธ, นนที นนทีราโค, จิตตสส สาราโค,
อิจฉา มุจฉา อชโณसानัน, เคธ ปลิเคธ, สงโค ปงโก, เอชา มายา, ชนิกา สณชนนี,
สิพพิณี ชาลินี, สริตา วิสตุติกา สุตตัม วิสฐา, อายุหนึ ทุตिया ปณิธิ ภวเนตติ, วนํ วนโณ,
สณถโว สิเนโห, อเปกขา ปฎิพนธ, อาสา อาสีสนา อาสีสิตตตัม, รุปาสา สทททสา
คนุธาสา รสาสา โผฐพพสา ลาภาสา ธนาสา ปุตตสา ชีวิตา, ชปปา ปชปปา อภิชปปา,
ชปปา ชปปนา ชปปีตตตัม, โลลูปบิ โลลูปปายนา โลลูปปายิตตตัม, ปุณจิกตา สาธุกมยตา,
อธมมราโค วิสมโลโก, นิกนติ นิกามนา, ปตถนา ปีหนา สมปตถนา, กามตถนา
ภวตถนา วิภวตถนา, รูปตถนา อรูปตถนา, นิโรธตถนา, รูปตถนา สททตถนา
คนุชตถนา รสตถนา โผฐพพตถนา ธมมตถนา, โอโฆ โยโค คนุโณ อุปาทานัน, อวารณัน
นัวรณัน, ฉาถนัน พนุณัน, อุปกุกิเลโส อนุสโย ปริญญจัน, ลตา เววิจจัน, ทุกขมุลัน ทุกขนิทานัน
ทุกขปปภโว, มารปาโส มารพลิสัน มารวิสโย, ตถนาถนที ตถนาชาลัน ตถนาคททูลัน ตถนา
สมุทโท อภิชณา, โลโก อกุสลมุลัน; อัย วุจจติ โลโก.

เจตสิกปรมัตถ์

ตตถ กตโม **โทโส**. “อนตถํ เม อจรี”ติ อาฆาโต ชายติ, “อนตถํ เม จรตี”ติ
อาฆาโต ชายติ, “อนตถํ เม จริสฺสตี”ติ อาฆาโต ชายติ, ปิยสฺส เม
มณาปสฺส อนตถํ อจรี, ๆเปฯ อนตถํ จรตี, “อนตถํ จริสฺสตี”ติ อาฆาโต
ชายติ; อปฺปิยสฺส เม อมณาปสฺส อตถํ อจรี, ๆเปฯ อตถํ จรตี, ๆเปฯ
อตถํ จริสฺสตี”ติ อาฆาโต ชายติ; อฏฺฐาเน วา ปน อาฆาโต ชายติ;
โย เอวรูป จิตฺตสฺส อาฆาโต ปฏฺฐิฆาโต ปฏฺฐิฆํ ปฏฺฐิวิโรธ, โกโป ปโกโป
สมฺปโกโป, โทโส ปโทโส สมฺปโทโส, จิตฺตสฺส พยาปตฺติ มโนปโทโส,
โกธ กุชณฺนา กุชณฺตตฺตํ, โทโส ทุสฺสนา ทุสฺตตฺตํ, พยาปตฺติ พยาปชชฺนา
พยาปชชิตตฺตํ, วิโรธ ปฏฺฐิวิโรธ จณฺทิกกํ อสุโรโป อนตฺตมฺนตา จิตฺตสฺส;
อัย วุจฺจติ โทโส. (อภ.สํ. ๓๔/๑๐๖๖ ทุกนิกเขป)

เจตสิกปรหมัตถ์

ตตถ กตโม โมโห. ทุกฺเช อณฺเณ, ทุกฺขสมุทเย อณฺเณ,
ทุกฺขนิโรเธ อณฺเณ, ทุกฺขนิโรธคามินิยา ปฏิปทาย อณฺเณ,
ปุพฺพนฺเต อณฺเณ, อปรนฺเต อณฺเณ, ปุพฺพนฺตาปรนฺเต อณฺเณ,
อิทปฺปจฺจยตาปฏฺิจฺจสมุปฺปนฺเนสุ ฐมฺเมสุ อณฺเณ; ยํ เอวรูปํ อณฺเณ
อทสฺสนํ, อนภิสมฺโย อนนฺุโพโธ อสมฺโพโธ อปฺปฏิเวโธ, อสงฺคาหนา
อปฺริโยคาหนา, อสมเปกฺขนา อปฺจฺจเวกฺขณา อปฺจฺจกฺขกมฺมํ, ทุมฺเมชฺฌํ
พาลยํ อสมปชณฺณํ, โมโห ปโมโห สมฺโมโห, อวิชฺชา อวิชฺโชโธ
อวิชฺชาโยโค อวิชฺชานุสโย อวิชฺชาปฺริยฺภูจฺานํ อวิชฺชาลงฺคิ,
โมโห อกฺุสลมฺมฺลํ; อยํ วุจฺจติ โมโห.

(อภ.ส. ๓๔/๑๐๖๗ ทุกนิกเขป)

เจตสิกปรหมัตถ์

ลักขณาที่จตุกกะ โลกเจตสิก

อารมมณคหณลกขโณ

อภิสงฺครโส

อปฺริจฺจาคปจฺจุปฏฺฐาโน

สฺโยชนฺิยธมฺเมสุ อสฺสาททสฺสนปทฏฺฐาโน

เจตสิกปรหมัตถ์

ลักขณาทิจตุกกะ โทสเจตสิก

จณฺทิกลกฺขโณ

นิสฺสยทาหนรโส

ทฺสนปจฺจุปฏฺฐาโน

อาฆาตวตฺตฺอุปทฺฐาโน

เจตสิกปรหมัตถ์

ลักขณาที่จตุกกะ โมหเจตสิก

อญาณลกขโณ

อารมมณสภาวะจฉาทนรโส

อนุชการปัจจุปฐฐาโน

อโยนีโสমনสิการปทฐฐาโน

เจตสิกปรมัตถ์

ลักขณาทิจตุกกะ สัทธาเจตสิก

สททหนนลกขณา

ปสาทนรสา

อกาฬุสฺสียปจฺจุปฏฺฐานา

สทฺเตยฺยวตฺถุปทฺฐานา

เจตสิกปรมัตถ์

ลักขณาที่จตุกกะ สติเจตสิก

อปีลาปนลักขณา

อสมุโฆหระสา

อารกขปัจจุပ္ปฐฐานา

ถีสถณญาปทฐฐานา วา,

กายาหีสติปทฐฐานา วา

เจตสิกปรมัตถ์

ลักขณาที่จตุกกะ ปัญญาเจตสิก

ธมฺมสภาวะปฐฺวีเวธลกฺขณา

โมहनุชการวิทฺธํสนรสา

อสมฺโมหปจฺจุปฐฺฐานา

สมาธิปทฐฺฐานา

สวัสดีครับ